

İSTANBUL KADIN VE KADIN KURULUŞLARI DERNEĞİ İKADDER

KARAR ALMA MEKANİZMALARINA GENÇLERİN KATILIMI PROJESİ / KAMGEP POLİTİKA BELGESİ

YEREL, ULUSAL VE ULUSLARARASI KARAR ALMA MEKANİZMALARINDA GENÇLİK*

Gençlerin, yaşadıkları şehir, ülke ve dünyada kararların alınması, uygulanması ve bu süreçlerin bütüncül olarak değerlendirilmesinde daha aktif olabilmesinin yolu bilgi, karşılıklı etkileşim, önyargıların kırılması ve daha fazla pratikten geçmektedir.

Aşağıdaki metin, bu kapsamda gençlerin sivil bir kimlikle karar alma mekanizmalarına etkin katılımlarında bir yol haritası oluşturulmasına katkı sağlamak için hazırlanmıştır.

A. Mevcut Durum

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin 'İstatistiklerle Gençlik 2018' araştırmasına göre, 2018 yılı itibarıyla Türkiye nüfusunun yüzde 15.8'ini 12 milyon 971 bin 396 kişiyle 15-24 yaş grubundaki gençler oluşturmaktadır.

“Nüfusun önemli bir bölümünü oluşturan gençler, başta kendileriyle ilgili olmak üzere, karar alma mekanizmalarında ne kadar yer bulabiliyor, ne ölçüde temsil ediliyor ve politikaları nasıl yönlendirebiliyor?” sorularına cevap ararken öncelikle bu alandaki yerel, ulusal ve uluslararası fırsatların neler olduğuna kısaca bir göz atalım.

Yerel Düzeyde Mevcut Durum

Yerel düzeyde karar alma süreçlerine sivil kimlikle katılım noktasında iki temel enstrümandan bahsetmek mümkündür:

1. İhtisas Komisyonlarına katılım:

- ▶ 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
- ▶ 5393 sayılı Belediye Kanunu
- ▶ 5302 sayılı İl Özel İdareleri Kanunu çerçevesinde STK'lar görev alanlarına giren konuların görüşüldüğü İhtisas Komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilirler.

Ancak bu noktada temel sorun, gençlerin İhtisas Komisyonlarına katılabileceği STK'larda yeteri kadar aktif görevlerde olmayışlarıdır. Gençler kamusal politik süreçlerde aktif olamadığı gibi STK'larda da karar alıcı değil genellikle hedef kitle durumundadır.

Ayrıca il ve ilçe belediyelerinin karar alma, uygulama süreçlerine katılmak için STK'lar tarafından Stratejik Plan ve Performans Programlarına da etki sağlanabilmektedir.

* Bu Politika Belgesi, İstanbul Kadın ve Kadın Kuruluşları Derneği (İKADDER) tarafından 2019 yılı içinde T.C. Düzce Valiliği, COJEP International, İmam Hatipliler Gençlik ve Spor Kulübü Derneği (İMHAD) ve Özlenen Çocuk ve Gençlik Derneği (ÖZLENDER) ortaklığıyla yürütülen “Karar Alma Mekanizmalarına Gençlerin Katılımı Projesi (KAMGEP)” kapsamında hazırlanmıştır. KAMGEP Projesi, Erasmus+ Gençlik Yapılandırılmış Diyalog-3 kapsamında Türkiye Ulusal Ajansı tarafından desteklenmektedir.

2. Kent Konseylerine katılım

Kent Konseyleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 26313 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği'ne dayanarak kurulmuş yapılardır.

Kent Konseyinin görevleri arasında;

- a. Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- b. Sürdürülebilir gelişme sorunlarının çözümüne yönelik uzun dönemli bir planın hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- c. Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmasına katkıda bulunmak,
- d. Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- e. Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- f. Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- g. Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- h. Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak yer almaktadır.

Kent Konseyleri altında kurulan Gençlik Meclisleri, gençlerin şehir hayatına dair beklentilerini iletmeleri, karar alma süreçlerine katılmaları için çok önemli bir araçtır. Ülkemizde ilçeler ve iller düzeyinde gençlerin Kent Konseylerine katılımı veya Gençlik Meclislerinin etkinliğiyle ilgili yaygın bir araştırma mevcut değildir. Ancak yerel düzeydeki bu mekanizmalar genellikle siyasi kalmakta ve kucaklayıcı bir perspektif sunamamaktadır.

Ulusal Düzeyde Mevcut Durum

1. Meclis Komisyonları:

Komisyonlar, kanun tasarı ve tekliflerini Meclis Genel Kurulu adına inceleyen organlardır. Komisyonlar kendilerine gelen kanun tasarılarını incelerken ilgili bütün tarafları dinlemekte ve kanun taslağını gerekli olgunluğa getirdikten sonra Genel Kurul'a sunmaktadır. Bu kapsamda ilgili tarafları komisyon toplantılarına çağırabilmekte, görüş ve bilgi alabilmektedir. STK'lar ilgili oldukları komisyonlara dilekçe ile başvuru yaparak, görüş ve önerilerini sunma fırsatı bulabilirler. Bu alanda TBMM'nin web sitesinden komisyon çalışmalarını takip edebilirler.

2. Bakanlıklar:

Kanun teklifinde bulunan bakanlık bunun hakkında internet, medya vb. üzerinden bilgi yayınlamaktadır. Kanun taslağının STK'lara görüşe sunulması halinde 30 gün içerisinde STK'ların cevap vermesi beklenmekte, şayet bir cevap gelmez ise görüş olumlu olarak kabul edilmektedir.

Ayrıca Bakanlıkların, Danışma Kurulları ve İstişare Kurulları da bulunabilmektedir.

Ülkemizin Kalkınma Planlarına yönelik öneriler geliştirmek gençlik STK'ları açısından önemli bir savunuculuk alanıdır. Daha önce Kalkınma Bakanlığı Özel İhtisas Komisyonları tarafından yürütülen, yeni sistemde T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji Ve Bütçe Başkanlığı'nın görev alanında yer alan Kalkınma Planlarının hazırlık aşamasında kamu, özel sektör, sivil toplum ve üniversiteler bir araya gelmektedir. Komisyon çalışma gruplarının hazırladığı raporlar kalkınma planları için veri oluşturur.

On Birinci Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonları arasında "Kalkınma Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşları" komisyonu yer almıştır. Ayrıca gençlerin sosyal ve ekonomik hayata katılımını artırmaya, gençlere sunulan hizmetlerin kalitesini geliştirmeye; dezavantajlı çocukların yaşam kalitelerini yükseltmeye ve temel hizmetlere erişimlerini artırmaya; bütün çocukların potansiyellerini geliştirebilecekleri ortam ve koşulları sağlamaya yönelik politika önerileri geliştirmek üzere "Çocuk ve Gençlik Özel İhtisas Komisyonu" oluşturulmuştur. Gençler de Sivil Toplum Kuruluşları kanalıyla bu komisyonlara görüş ve önerilerini sunabilirler.

3. Diğer İmkânlar:

İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Kamu Kurumlarının Stratejik Plan ve Eylem Planı Hazırlık Süreçleri de karar alma mekanizmalarına etki sağlanabilecek araçlar arasında yer almaktadır. Bu süreçlere katılım için gençlerin bilgiye ulaşma becerilerinin gelişmiş olması ve örgütlü çalışmaları gerekmektedir.

Uluslararası Düzeyde Mevcut Durum

Gençlerin uluslararası düzeyde karar alma mekanizmalarını sürdürülebilir şekilde etkilemesi öncelikle ve özellikle STK'lar kanalıyla mümkün görünmektedir. Gençlerin sivil alanda örgütlenerek veya bireysel olarak etkileyebileceği mekanizmalardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

1. Birleşmiş Milletler:

STK'lar BM'nin çalışmalarına iki yoldan katılabilirler: Ekonomik ve Sosyal Konsey danışman üye statüsü veya BM Küresel İletişim Departmanı (DGC) ile bağlantı.

Ekonomik ve Sosyal Konsey, yetkisi dâhilindeki konularla ilgili Sivil Toplum Kuruluşlarına (STK) danışarak faaliyetlerini yürütür. 2.000'den fazla STK'nın Konsey'de "danışman" statüsü vardır. Bu kuruluşların görüşlerini ifade etmesi için çeşitli fırsatları bulunmaktadır.

Danışman Statüsündeki STK'lar, Konsey toplantılarına ve onun yardımcı organlarına gözlemci gönderebilir ve alanıyla ilgili konularda yazılı beyanda bulunabilirler. Yine bu statüyle New York, Cenevre ve Viyana'da BM'ye ait binaları kullanma ve gerçekleştirilen oturumlarla eş zamanlı programlar düzenleme imkânı da mevcuttur. Üyeliğin gerçekleşmesiyle STK'lar, BM koridorlarında ve farklı mecralarda aktif savunuculuk çalışmaları yürütürken önemli avantajlar elde etmektedir. Rapor sunumu, sözlü sunum vb. fırsatlara belirli prosedürler doğrultusunda ulaşılmaktadır.

► **BM Demokrasi Fonu**

Sivil toplumun sesini güçlendiren, insan haklarını destekleyen ve tüm grupların demokratik süreçlere katılımını teşvik eden projeleri desteklemek için kurulmuştur. STK'lar bu fondan yararlanabilmektedir.

► **Birleşmiş Milletler Üniversitesi**

Japonya merkezli küresel bir düşünce kuruluşu ve lisansüstü eğitim kurumudur. Misyonu, işbirlikçi araştırma ve eğitim yoluyla, Birleşmiş Milletlerin, halklarının ve Üye Devletlerinin kaygısı olan insan hayatı, gelişimi ve refah konularına katkıda bulunmaktır.

► **BM Gençliğin Odak Noktası, BM Gençlik Programı**

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi'nin (UNDESA) Kapsayıcı Sosyal Gelişimi Bölümü altındadır. Birleşmiş Milletler sistemi içerisinde, gençlerin küresel durumuyla ilgili farkındalık oluşturmayı ve haklarını, beklentilerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca gençlerin barış ve kalkınmanın bir yolu olarak karar alma süreçlerine daha fazla katılımını sağlamak için çalışmaktadır.

► **Genç Delege Programı**

Birleşmiş Milletlere gençlik katılımının bir biçimi de genç delegelerin, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu resmi delegasyonuna ve Ekonomik ve Sosyal Konsey'in çeşitli fonksiyonel Komisyonlarına dâhil edilmesidir. Ulusal düzeyde bir gençlik temsilci programı oluşturmak ve ülkelerin kimin tarafından temsil edileceğine karar vermek Üye Devletlerin sorumluluğundadır. Bir gençlik temsilcisinin rolü ülkeden ülkeye değişir, ancak çoğunlukla gençlikle ilgili konularda delegasyonlarına katkı sağlamayı, toplantılara ve gayri resmi müzakerelere iştirak ederek delegasyonlarının genel çalışmalarına katılmayı içerir.

2. Avrupa Konseyi

► **Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Konferansı**

Konferans, 400 Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşunu bir araya getirir. Politikacılar ve halk arasında çok önemli bağlar kurar ve sivil toplumun sesini Konsey'e duyurur. Konsey, çalışmalarını yürütürken STK'ların deneyiminden ve Avrupa vatandaşlarına erişiminden büyük çapta yararlanır.

► Avrupa Konseyi ve Gençlik

Gençlik Bölümü, Avrupa Konseyi Demokrasi Genel Müdürlüğü'nün içindeki Demokratik Katılım Müdürlüğü'nün bir parçasıdır. Avrupa Konseyi'nin gençlik programları, "Ortak Avrupa Kültürel Kimliğinin" geliştirilmesini amaçlar. Gençlerin yaşam koşulları, özlemleri ve ifade şekilleri ile ilgili uzmanlık ve bilgiyi bir araya getirmeyi ve yaymayı hedefler.

► Avrupa Gençlik Yönlendirme Komitesi (CDEJ)

Taraf devletlerin gençlik konularından sorumlu bakanlıklarını veya organların temsilcilerini bir araya getirmektedir. CDEJ, gençlik sektöründeki hükümetler arasındaki işbirliğini teşvik etmekte ve ulusal gençlik politikalarını karşılaştırmak, en iyi uygulamaları paylaşmak ve standart belirleyici metinler hazırlamak için bir çerçeve sunmaktadır.

► Gençlik Danışma Konseyi

Hükümet dışı gençlik örgütleri ve ağlarının 30 temsilcisinden oluşur. Gençlik STK'larından tüm gençlik sektörü faaliyetleri hakkında görüş alır, veri oluşturur ve gençlerin Konsey'in diğer faaliyetlerine katılımını sağlar.

► Avrupa Gençlik Merkezleri

Strazburg ve Budapeşte'deki Gençlik Merkezleri, Avrupa Konseyi gençlik politikasının uygulanması için kalıcı yapılardır. Uluslararası eğitim ve toplantı merkezleri fonksiyonu icra eder, gençlik sektörü faaliyetlerine ev sahipliği yaparlar. Profesyonel kadrosu ve faaliyetlerin hazırlanmasında, yürütülmesinde, takibinde eğitim ve teknik yardım sağlayan bir ekibi mevcuttur.

► Avrupa Gençlik Vakfı

Avrupa Konseyi Avrupa Gençlik Vakfı, Avrupa gençlik faaliyetlerine mali katkı ve eğitim desteği sağlar, işbirliği için güçlü bir araçtır. Uluslararası gençlik toplantıları, konferanslar, kampanyalar, eğitim kursları, seminerler, çalışma ziyaretleri, sergiler, yayınlar, görsel-işitsel materyaller gibi sivil toplum örgütleri ve ağları tarafından düzenlenen gençlik faaliyetlerini destekler.

3. Avrupa Birliği

Avrupa Birliği, gençlere eğitim ve iş fırsatları sunmakta, aktif vatandaşlık bilincinin, toplumsal içermenin ve gençler arasında dayanışmanın artırılmasını desteklemektedir. Bu kapsamda eğitim ve istihdamda gençlere fırsat sağlamanın yanı sıra topluma aktif katılımlarını da desteklemektedir.

AB Gençlik Stratejisi sekiz alanda uygulamayı içermektedir:

- Eğitim ve Öğretim
- İstihdam ve Girişimcilik
- Sağlık ve Esenlik

- Katılım
- Gönüllü Faaliyetler
- Sosyal İçerme
- Gençlik ve Dünya
- Yaratıcılık ve Kültür

► **Avrupa Gençlik Portalı (European Youth Portal)**

Avrupa çapındaki bilgi ve fırsatları gençlere ileten bir platform olarak hizmet vermektedir. Bu Portalın takip edilmesiyle gençler, kendilerine yönelik imkânlarla ulaşma fırsatı bulacaklardır.

► **ERASMUS +**

Avrupa Birliği'nin eğitim, gençlik ve spor alanındaki hibe programı olup kişilere, yaş ve eğitim geçmişlerine bakılmaksızın yeni beceriler kazandırılması, onların kişisel gelişimlerinin güçlendirilmesi ve istihdam olanaklarının artırılmasını amaçlamaktadır.

► **Avrupa Dayanışma Programı**

Gençlerin kişisel, eğitimsel, sosyal, sivil ve mesleki gelişimlerini teşvik ederken, kendi ülkelerinde veya yurtdışında topluma yarar sağlayan projelerde gönüllü olmaları, çalışmaları veya ağ kurma faaliyetlerinde bulunmaları için fırsatlar oluşturan, toplumsal ihtiyaçları karşılamayı hedefleyen yeni bir Avrupa Birliği girişimidir.

Gençleri daha kapsayıcı bir toplum oluşturmak, savunmasız insanları desteklemek ve toplumsal zorluklara cevap vermek için bir araya getirmektir. Program, yardım etmek, öğrenmek ve kendini geliştirmek isteyen gençlere ilham verici ve güçlendirici bir deneyim sunmaktadır. Eski adı Avrupa Gönüllü Hizmeti olan programla gençler, başka bir ülkede yaşamak ve bu ülkeyi keşfetmek, diğer kültürler hakkında bilgi edinmek veya yeni arkadaşlar edinmek için fırsat bulmaktadır.

► **EUROPASS**

Özgeçmiş, dil pasaportu, sertifika eki ve hareketlilik belgelerinden oluşan ve gençlerin iş bulmasını destekleyen bir araçtır. EUROPASS, AB'de bir eğitim programına girmek isteyen ya da iş arayan bireylerin beceri ve yeterliliklerinin Avrupa'da açıkça ve kolay anlaşılmasını sağlamak amacıyla yetkinlik ve yeterliliklerde şeffaflığı sağlayan bir portfolyodur. Bu yolla Avrupa'da eğitim ve istihdam alanındaki hareketliliğin kolaylaştırılması hedeflenmektedir.

► **Gençlik alanında etkin olan ağlardan bazıları:**

- EURODESK - Avrupa Gençlik Bilgi Aktarım Ağı
- ERYICA - Avrupa Gençlik Bilgilendirme ve Danışma Ajansı
- SALTO - Gençlik Eğitimi Kaynak Merkezi

Avrupa Birliği'nin gençlere ve gençlik çalışması yapanlara yönelik oluşturduğu imkânlar hakkında bilgi almak ve faydalanmak için Ulusal Ajans'ın web sitesinin aktif olarak takip edilmesi son derece önemlidir.

4. Avrupa Gençlik Forumu:

Avrupa Gençlik Forumu, Avrupa'daki gençlik örgütlerinin temsil edildiği bir platformdur. Avrupa'nın dört bir yanından on milyonlarca genci bir araya getiren 100'den fazla gençlik örgütünü temsil etmektedir.

Gençlik Forumu, gençlerin ihtiyaçlarını, çıkarlarını ve kuruluşlarının misyonlarını temsil ederek, savunarak kendi yaşamlarını iyileştirmek için topluma aktif olarak katılmalarını sağlamaya çalışır.

Gençlerin karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmek için, Avrupa Gençlik Forumu'nun üç ana hedefi bulunmaktadır:

- Daha fazla gençliğin katılımı
- Daha güçlü gençlik örgütleri
- Artan gençlik özerkliği ve katılım

Bu hedefler göz önünde bulundurularak, Gençlik Forumu gençlik konusunda gündem belirleyici olmak, üye kuruluşların uzmanlıklarının etkisini en üst düzeye çıkarmak ve hak temelli bir yaklaşımı uygulamak için savunuculuk çalışmaları yürütmektedir.

5. İslam İşbirliği Teşkilatı Gençlik Forumu:

İslam İşbirliği Teşkilatı Gençlik Forumu, ilk olarak 2004 yılında İslam Konferansı Diyalog ve İşbirliği için Gençlik Forumu adıyla İstanbul'da kurulmuş, 2008 yılında İslam İşbirliği Teşkilatı, Forum ve Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan uluslararası sözleşme ile uluslararası örgüt ve diplomatik misyon niteliği kazanmış, İslam İşbirliği Teşkilatı tarafından da ilgili kuruluş olarak resmen tanınmış olup, ismi İslam İşbirliği Gençlik Forumu (ICYF) olarak değiştirilmiştir. Merkezi İstanbul'da bulunmaktadır.

Forum, kamp, sergi, model İİT, bilimsel etkinlikler vb. programlar düzenlemektedir. Her sene bir şehir Gençlik Başkenti olarak ilan edilmekte ve bu şehir tüm üye ülkelerden gençlerin katılımıyla etkinliklere ev sahipliği yapmaktadır.

6. Youth 20

Y20 (Youth-20), resmi olarak G20 (Group-20) Zirvesine bağlı faaliyet gösteren uluslararası bir gençlik platformudur. Y20 Zirvesi, G20 ülkelerindeki lider özellikli gençler tarafından uluslararası meselelerin tartışılmasına zemin hazırlamak, kültürlerarası anlayışı geliştirmek ve gençler arasında küresel bir ağ oluşturmak gayesiyle gerçekleştirilmektedir.

Y20 Zirvesi, gençlerin kendileri ile ilgili meselelere dair endişelerini ve yenilikçi çözüm önerilerini karar verici mercilere aktarmasını sağlamaktadır.

Yılda bir defa düzenlenen zirvede, G20 Zirvesi'nin resmi müzakere süreçleri model alınmaktadır. Sene boyunca devam eden süreçte G20 ülkeleri gençlerinin G20 ajandasını anlayabilecek ve buna katkıda bulunabilecek düzeye gelmeleri hedeflenmektedir.

Zirvelerde her ülke iki kişilik delegasyon tarafından temsil edilmektedir. Etkinliğin sonunda delegeler, 'Final Communiqué' (Zirve Bildirisi) veya 'Position Paper' (Görüş Belgesi) olarak adlandırılan müşterek oluşturulmuş raporları sunmaktadır. Bu raporlar, G20 liderlerine küresel sorunların çözümü konusunda ilham vermesi amacıyla etkinliğin hemen akabinde iletilmektedir.

7. Diğer Uluslararası Kuruluşlar

Türk Konseyi/Türk Keneşi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) gibi birçok uluslararası yapılanma Sivil Toplumun ve gençlerin katılımına imkân sağlamaktadır. Gençlerin çalışma ve ilgi sahalarına göre uluslararası katılım mekanizmalarını araştırmaları etkili olabilmelerinin en temel yoludur.

B. Gençlerin Karar Alma Mekanizmalarında Daha Aktif Olması İçin Değerlendirmeler

Yukarıda belirtilen yerel, ulusal ve uluslararası karar alma mekanizmalarına katılım noktasında gençlerin önünde bazı engeller bulunmaktadır:

1. Gençlik Döneminin Özelliklerinin Doğru Okunamaması

Gençlik, insan hayatında enerjinin ve duyarlılığın yüksek olduğu bir dönemdir. Gençlerin bu potansiyellerinin kendileri ve toplum yararına hizmete dönüşmesi için doğru mecralara ulaşmaları, toplumsal hizmet ürettiği alanlara kendilerini ait hissetmeleri son derece önemlidir.

Okul, sınav, meslek seçimi, iş bulma kaygısı ile geçirilen, duygusal anlamda iniş-çıkışların yaşandığı bu yıllarda gençler için öncelikli sorun alanı olarak "karar alma mekanizmalarında aktif yer almak" olmadığı açıktır. Ancak gençlik, sadece çalışma hayatına ve iş gücüne katılmaya hazırlık dönemi değildir. Gençler, beklentilerini, sorunlarını ifade edebilecekleri bir zemin bulduklarında, hem başarılı sosyal çalışmalar ortaya koymakta hem de yaşadıkları problemlerin çözümünde etkili olabilmektedirler.

2. Toplumun Gençlere Güven Düzeyi, Önyargılar

Katılımcılığın verimli olabilmesi için, güven, sistem ve doğru zamanlama son derece önemlidir. Gençlerin varlık gösterdikleri alanlarda inisiyatif alabilmeleri ve tezlerini ortaya koyabilmeleri, aileleri ve okulları başta olmak üzere toplum düzeyinde desteklenmeleri ile mümkündür. Ancak yukarıda belirttiğimiz eğitim, iş, istihdam ve yaşamı yapılandırma telaşı içindeki gençlerin önemli bir sorunu da toplum düzeyinde yaygın olan “gençlere güvensizlik” konusudur. Gençlerin kendilerini ilgilendiren meselelerde duruş sergilemesi ve fikir/değer üretmesi, günlük siyasetin bir parçası olmaları anlamına gelmemektedir. Ancak çoğu zaman gençlerin bu alandaki farkındalıklarının ve çalışmalarının artması siyasi bir faaliyet olarak değerlendirilmektedir. Kaldı ki gençlerin seçme ve seçilme hakkı, politik arenada varlık gösterme arzusu son derece olağandır.

Benzer bir durum, gençler için kurulmuş STK’ların yönetim düzeyinde de görülmektedir. Ağırlıklı olarak yetişkinlerin görev aldığı gençlik STK’larında, gençler hizmet alan konumunda karşılık bulmaktadır. Gençleri kapsayacak, katılımcılığı teşvik edecek stratejiler yerine boş zamanların doldurulması odaklı gençlik çalışmalarının yaygın olması da gençlik döneminin yanlış değerlendirilmesinin bir tezahürüdür.

3. Bilgi Altyapısında ve Uygulamalarda Yetersizlik

Katılımcılık başlığı, ülkemizde üzerinde yeterince çalışılmış bir konu değildir. Kadim kültürümüzde köklü örneklerini gördüğümüz gönüllülük bugün, “katılımcılık” kavramı ile anlanmaktadır. Ancak, katılımcılığın tekniğinin bilinmesi, savunuculuk, lobicilik olarak da adlandırılan karar alma mekanizmalarına katılım konusunda daha etkili içeriklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda bilgilerin teorik kalmaması için uygulama çalışmaları, ulusal ve uluslararası lobi merkezlerine yönelik ziyaretler de son derece önemlidir.

C. Öneriler

Belirtilen sorunların çözümü için gençler tarafından geliştirilen öneriler aşağıda yer almaktadır:

1. Bilgiye Erişim Kapsamında Öneriler:

- Katılımcılığın kendi haklarını bilmekle başlayacağından hareketle gençlerde haklar, vatandaşlık, demokrasi ve sivil toplum bilincinin artırılmasına yönelik faaliyetler düzenlenmesi; bu kapsamda yapılacak çalışmalarda hak ve özgürlük kavramlarının içeriğinin sadece bireysel düzlemde değil toplumsal boyutuyla da ele alınması,
- Yerel, ulusal ve uluslararası karar alma mekanizmaları ile ilgili gençlerdeki farkındalığı artırmak için başta lise ve üniversitelerde olmak üzere bilgilendirme programlarının organize edilmesi,
- Bilgi paylaşım platformlarının işlevselliğinin artırılarak gençlere ulaşılabilirliğinin desteklenmesi,

- d. Afiş ve sosyal medya içerikleriyle konunun gençlerin gündemine taşınması, özellikle sosyal medyanın gençler üzerinde etkili ve ilgi çekici bir platform olmasından hareketle gençleri bloggerlığa, youtuberlığa yöneltmek için çalışmalar planlanması, eğitici, öğretici ve eğlenceli içerikler üretilmesi,
- e. Bilgi ve farkındalık düzeyi artan gençlere yönelik simülasyon, münazara ve pratik yapma imkanları oluşturulması, talep eden gençlerin ulaşabileceği kapsayıcı danışmanlık hizmetleri verilmesi,
- f. Bu alanda yapılacak eğitimlerin, teorik düzeyden çok, pratiklerle zenginleştirilerek gençlerin dilini yakalayabilen, kaliteli içerik ve yöntemlerle yapılandırılması,
- g. Konu ile ilgili yılda bir veya daha fazla zirve ve festivaller düzenlenmesi, organizasyonun içerisinde simülasyonlara, savunuculuk deneyimlerine yer verilmesi, bu programlarda karar alıcılarla gençlerin buluşturulması,
- h. Alanda sürdürülebilirliği sağlamak adına özellikle deneyimli gençlerin birikimlerini aktarabileceği mekanizmaların ve araçların geliştirilmesi, gençler tarafından hazırlanan projelere değerlendirmede öncelik tanınması, proje değerlendirme süreçlerinde bürokrasinin azaltılması,
- i. Üniversite öğrencilerinin, yerel, ulusal veya uluslararası bir projeye, gençlik çalışmasına katılımının teşvik edilmesi, artı bir not olarak değerlendirilmesi, uluslararası seyahat gerektiren projelerde öğrenciler için derslere devamsızlık konusunda kolaylık sağlanması,
- j. Üniversitelerde Erasmus Ofislerine benzer şekilde gençleri fayda sağlayabilecekleri alanlardaki STK'lara yönlendiren, bilgi içerikli merkezler kurulması,
- k. Toplantı dili, ikna kabiliyeti, hitabet, sunum teknikleri gibi konulardaki eğitim içeriklerinin yaygınlaştırılması,
- l. Proje hazırlama ve yönetme alanında kendini geliştirmek isteyen gençlere yönelik "Proje yazımı" eğitimlerinin ulaşılabilirliğinin artırılması,
- m. Gençlere yönelik en etkin erişilebilirlik özelliği olan Erasmus + Programının içeriğinin ve örnek uygulamaların gençlere ulaştırılması, bu kapsamda <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/> web adresinin takibi,

2. Uygulama Çalışmalarına Yönelik Öneriler

- a. Gençlerin toplantı yapabileceği, projelerini hayata geçirebileceği Avrupa Konseyi bünyesindeki Gençlik Merkezi yapılanması modelinin ülkemizde de oluşturulması,
- b. Avrupa'nın her ülkesinde mevcut olan "Ulusal Gençlik Forumu"nun Türkiye'de de yapılması, ülkemizdeki bu yapı aracılığıyla Avrupa Gençlik Forumu çalışmalarının etkin takip edilmesi,

- c. Öncelikle yerel ve ulusal olmak üzere karar alma mekanizmalarında staj imkânlarının ve erişilebilirlik düzeylerinin artırılması,
- d. STK'ların, uluslararası kurumların üyelik ve akreditasyon süreçlerinin yürütülmesinde gençlere daha fazla sorumluluk verilerek sahada görev yapan nitelikli insan gücünün sayısının artırılması,
- e. Gençlerin sivil toplum ve katılımcılık alanında kapasite gelişimi için kurumlar arası işbirliğinin etkin olarak sağlanması, kamu kurumları, üniversiteler, STK'lar ve özel sektörün ortak çalışmalar gerçekleştirmesi,
- f. Üniversiteler ve STK'ların iş birliği kapsamında Topluma Hizmet Uygulamaları derslerinin çerçeve ve içeriğinin uluslararası katılım perspektifiyle güçlendirilmesi,
- g. Gençlik alanında iletişim ve ilişki geliştirilen ülkelerin sayısını çoğaltmak için uluslararası imkânların daha etkin araştırılması gerekmektedir. Bu anlamda gençlerin ve gençlik örgütlerinin barış inşasına katkı sağlamak için oluşturdukları Avrupa-Arap Gençlik Forumu, gençlik alanında yeni bir işbirliği sahası geliştirme potansiyeli içermektedir. Gençlerin ve gençlik örgütlerinin barış inşası, güvenliği ve diyalogu konusundaki çalışmalarında karşılaştıkları ihtiyaçları ve zorlukları tanımak, uygulamaları ve deneyimleri paylaşmak amacıyla kurulan bu ve benzer yapılara yönelik ilişkiler geliştirilmesi,

3. Sürdürülebilirlikle İlgili Öneriler

- a. Katılımcılığı teşvik eden çalışma ve projelerde sürdürülebilirliğin zayıf olması nedeniyle verimlilik düşmektedir. Proje ve eğitim sürecinden geçen gençler, çoğu zaman bu eğitimlerden kazandıkları bilgileri pratiğe dökmek için gerekli imkânı bulamamaktadır. Kazanımların sadece teoride kalmaması için projelerin sonunda saha çalışmalarının planlanması ve etkilerinin değerlendirilmesi,
- b. Gençlerin kendilerini karar alıcı olarak konumlandıramamalarının en büyük sebebi; mevcut örgün ve kültürel eğitim sistemi olarak değerlendirilebilir. Bilgi; eğitmen tarafından sunulan, çok hızlı bir şekilde erişilebilen bir nesneye dönüştüğü için kıymetini yitirmiş bulunmaktadır. Gençlerin karar alma mekanizmaları ile ilgili etkili ve sürdürülebilir çalışmalar yapması bu alanda bilgiyi alan değil, üreten konuma erişmesiyle mümkün olacaktır. Program ve projelerin bu vizyonla yürütülmesi,

4. Gençlere ve Sosyal Ortamlarına Yönelik Öneriler

- a. Gençlerin STK alanındaki en temel kabulü, “boş zamanlarını doldurma”, STK'ların gençlere en temel yaklaşımı “boş zamanlar için etkinlik planlama” şeklindedir. Bu açıdan bakıldığında ihtiyaçlar ve talepler örtüşmektedir. Ancak gençlerin katılımı konusunda hiç de ideal olmayan bu

tablonun değişmesi için iki tarafı da kapsayacak şekilde bir bakış açısı dönüşümü gerçekleştirilmesi,

- b. Gençlerin eğitim ve sosyal hayatlarını etkileyen eşitsizliklerin, STK alanında da yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınması, ekonomik, coğrafi veya engellilik sebebiyle dezavantaj yaşayan gruplara özellikle ulus ötesi programlarda öncelik verilmesi,
- c. Gençlerin STK'larda aktif görev alması noktasında ailelerin önyargılarının kırılması ve desteklerinin alınmasına yönelik faaliyetler ve kampanyalar planlanması,
- d. Karar alma mekanizmalarında etkili çalışmalar yapabilmek için hukuk, siyaset bilimi vb. alanlarda çalışmanın mutlak gereklilik olmadığı, sorumlu, idealleri olan, dert edinen her bireyin düşünceleri doğrultusunda bu alanda varlık gösterebileceği gerçeğinin başta gençlerde olmak üzere tüm toplumda yaygınlaştırılması,

5. Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Öneriler:

- a. Başta gençlik başlığı olmak üzere hayatı anlamlandıran her alanda yetenekleri doğrultusunda gençlere STK'ların yönetim veya icra düzeyinde aktif görevler verilmesi, STK'larda gençlerin karar alıcı konumunda kendilerine yer bulması,
- b. Yerel, ulusal ve uluslararası gençlik zirvelerinin daha sık gerçekleşmesi, bilinirliğinin artırılması, bu konuda kamunun fonlayıcı ve organize eden olması,
- c. Ulusal ve uluslararası toplantı, kongre, çalışma ziyareti, çalıştay vb. etkinlikler ile uluslararası temsil gerektiren durumlarda tercihen değil mecburi bir genç katılımcı oranı zorunluluğu getirilmelidir. En az % 20 olan bu zorunlu katılımı gençler de tıpkı yetişkinler gibi dünyayı ilgilendiren konularda söz alabilmeli, tezlerini ve çekincelerini ileri sürebilmelidir. Bu kongre ve zirvelere delege seçiminde, duyurudan başvuruların değerlendirilmesine kadar bütün süreçlerde şeffaflığa dikkat edilmesi,
- d. Gençlik zirvelerinin öncesinde tematik çalışmalar (gezi, monolog, atölye, sunumlar vb.), yapılarak gençlerin geniş bir katılımı bu programlara hazırlanması, içeriklerin seviyelere, eğitim düzeylerine ve ilgi alanlarına göre düzenlenmesi,
- e. Kent Konseyi Gençlik Meclislerinin politik tavırlarının kırılarak her görüşten genci kucaklayacak bir yapıya kavuşturulması,
- f. Kamu kurumları, STK'lar veya üniversiteler tarafından gençlerin hayata bakışı, karar alma mekanizmaları ile ilgili bilgi, ilgi ve ihtiyaçlarını ölçmek için anket çalışmalarının planlanması,
- g. Ülkemizde seçme ve seçilme yaşının 18'e çekilmesiyle birlikte en etkili karar alma merci olan TBMM'de genç parlamenterler görev yapmaya başlamıştır. Gençleri son derece etkileyen bu yenilikten alınan ilhamla gençler olarak yeni bir mekanizma önermekteyiz. Dünyanın farklı

yerlerinde merkezi veya yerel yönetimlerde uygulanan pozitif ayrımcılık şartı “zorunlu kadın temsilci” düzenlemesinin ülkemizde gençler için uygulanmasının değerlendirilmesi son derece önemlidir. Bu gençlerin siyasi parti temsilcisi olmasından ziyade “bağımsız genç üye” olması özgür ve özgün üretim süreçlerini destekleyecektir. Bunun için TBMM, İl Genel Meclisleri, İlçe Meclisleri ile etkin işbirliği yapacak şekilde Gençlik Meclislerinin inşası planlanmalıdır. Seçimlerin il/ilçe bazında belediye seçimleri, ulusal bazda genel seçimler sırasında ve uluslararası bazda meclis içinde gerçekleşmesi, gençlerin bu seçimler sonucunda oluşturulan yapılarda kamu politikalarına etki edecek şekilde görüş, öneri ve projeler geliştirmesi, bu yapının ilk üç sene için pilot uygulama gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılması,

- h. Kişilerin temsil hakkının demokratik bir zorunluluk olmasından hareketle gençlerin gençler tarafından temsil edilmesi hakkının mutlak olarak teslim edilmesi,
- i. Gençliğin katılımı ve sosyal sorumluluk sahasının günlük siyasetin değişkenliğinden etkilenmeyecek bir şekilde ulusal bir mesele olarak görülmesi, gençliği ilgilendiren eğitim, spor, sağlık, madde kullanımıyla mücadele vb. alanlarda politika oluşturma sürecine gençlerin dâhil edilmesi,
- j. Sivil toplumun uluslararası sahada gerçekleştirdiği savunuculuk faaliyetleri kolaylaştırılarak bu alanda dezavantajlı olan gençlik STK‘larının daha aktif bir konuma gelmesine destek olunması,
- k. Gençlik kulüplerinin, konseylerin gerçekleştirmek istediği projelerde karşılarına çıkan bürokrasi engeli ve kâğıt işlerinin en aza indirgenmesini öneriyoruz.